
Streszczenia = Резюме = Abstracts

Bezpieczeństwo : teoria i praktyka : czasopismo Krakowskiej Szkoły Wyższej
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 9/3, 121-132

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Streszczenia

Abstracts

Резюме

Piotr Budzyń

Ochrona informacji niejawnych w świetle krajowych aktów prawnych

Artykuł omawia uwarunkowania bezpieczeństwa informacyjnego, a przede wszystkim ochrony informacji niejawnych w Polsce, zarówno w sferze cywilnej, jak i wojskowej. Autor interpretując polskie akty prawne ukazuje najważniejsze czynniki oraz rozwiązania techniczno-organizacyjne zabezpieczenia treści chronionych. Z uwagi na rangę tematu, za punkt wyjścia przyjęto przesłanki wolności informacyjnej zawarte w ustawie zasadniczej, czynniki opisane w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2014 r., czy ustawie o ochronie informacji niejawnej i licznych rozporządzeniach oraz w rozdziale związanym z tą problematyką, w Kodeksie Karnym. Autor podkreśla wagę dostępu do informacji, jako składową strategicznych uwarunkowań funkcjonowania organizacji państwa.

Słowa kluczowe: informacja, ochrona, akty prawne, informacja niejawna, bezpieczeństwo informacji

Confidential Information Protection in Domestic Legal Acts

The thesis analyzes the conditions of information safety/security with the special emphasis on classified information protection in Poland, taking into consideration both civilian and military spheres. The Author presents the interpretation of respective legal acts thereby emphasizing crucial factors, technical-organizational solutions to the protection of classified contents/information. Considering the importance of the subject matter, the Author begins by discussing the freedom of information premises included in the constitution, then moving to factors included in the National Security Strategy, the protection of classified information act and numerous regulations as well as reformatory/remedial character of the issues in question as presented in the respective chapter of the penal code. The Author emphasizes the importance of information access as a thread of strategic conditions of the functioning of state organization.

Key words: information, protection, legal acts, classified information, information safety/security

Защита секретной информации в свете национальных правовых актов

В статье рассмотрены условия информационной безопасности, прежде всего, связанные с защитой гражданской и военной секретной информации в Польше. Автор интерпретируя польские правовые акты, указывает наиболее весомые факторы и технико-организационные решения по защите секретной информации. Имея ввиду важность тематики, в качестве отправной точки, рассмотрено правовые решения связанные со свободой информации, содержащиеся в Основном законе, факторы, описанные в «Стратегии национальной безопасности Республики Польша» от 2014 года, в «Законе о защите секретной информации», во многочисленных распоряжениях, а также во главе Уголовного кодекса, рассматривающей этот вопрос. Автор подчеркивает важность доступа к информации – как компоненту стратегических условий функционирования организации государства.

Ключевые слова: информация, безопасность, правовые акты, секретная информация, информационная безопасность

Angelika Gajek

Adopcja dzieci na tle handlu ludźmi

W artykule przedstawione zostały podstawy prawne adopcji i zagrożenia, jakie mogą dotyczyć dzieci, których rodzice nie chcą lub nie mogą wychowywać. Wykazane zostały również sposoby walki z łamaniem praw małoletnich. W tym kontekście zaakcentowano współpracę różnych instytucji krajowych, które powołane zostały do ochrony porządku prawnego. Jednak w dobie globalizacji działania jednego państwa nie byłyby skuteczne, niezbędna stała się współpraca między państwami. Podstawą takiej współpracy już od początku XX w. jest ratyfikacja umów międzynarodowych i wspólne wypracowywanie aktów prawnych i zasad takich działań, które staną się skuteczne w walce z łamaniem podstawowych praw człowieka, zwłaszcza dziecka.

Słowa kluczowe: adopcja, nielegalna adopcja, handel dziećmi, zwalczanie handlu ludźmi

Adoption of Children in the Context of Human Trafficking

The paper presents the legal bases for adoption and the threat for children whose parents do not want or cannot bring them up. It also discusses possible ways of fighting the violation of minors' rights. For the common benefit, the policy of cooperation among different institutions was implemented, which were specially founded to guard the legal order. However, in times of globalization, the action taken by a single country would not be sufficient. Thus, the cooperation among the other countries has become indispensable. The legal basis for this, ratified at the beginning of the 20th century, are international agreements, commonly worked-out legislation and relevant procedures, which can be effective in the battle against the violation of the basic human rights, especially those of the children.

Key words: adoption, illegal adoption, child trafficking, combating human trafficking

Усыновление детей на фоне торговли людьми

В статье представлено правовую основу усыновления и указаны угрозы, которым могут подвергаться дети, родители которых не хотят или не могут их воспитывать. Показаны также способы борьбы с нарушениями прав несовершеннолетних. В этом контексте подчеркнута сотрудничество различных польских учреждений, созданных для защиты правопорядка. Тем не менее, в эпоху глобализации действия только одного государства не будут эффективными. Необходимо установить постоянное сотрудничество между странами. Основой для такого сотрудничества является ратификация международных соглашений и совместная разработка правовых актов и принципов таких действий, благодаря которым можно вести эффективную борьбу с нарушением основных прав человека, особенно ребенка.

Ключевые слова: усыновление, незаконное усыновление, торговля детьми, борьба с торговлей людьми

Łukasz Lizis

Military commissions w walce z terroryzmem międzynarodowym – aspekty prawne

Artykuł przedstawia problemy prawne związane ze zwalczaniem terroryzmu za pomocą komisji wojskowych w USA. Omówione w nim zostały początki funkcjonowania *military commissions* w oparciu o prezydencki *Military Order on Detention, Treatment, and Trial of Non-citizens in the War against Terrorism*, *Military Commissions Act of 2006* i *Military Commissions Act of 2009* w kontekście ich zgodności z normami prawa międzynarodowego oraz prawa USA.

Słowa kluczowe: terroryzm, *Military Commissions Act of 2006*, *Military Commissions Act of 2009*

Military Commissions in the Fight against International Terrorism – Legal Aspects

This article shows the legal problems connected with countering terrorism in the United States by making use of military commissions in the United States. The article treats of the beginnings of military commissions which were cited in reference to the presidential *Military Order on Detention, Treatment, and Trial of Non-citizens in the War against Terrorism*, *Military Commissions Act of 2006* and *Military Commissions Act of 2009* in the context of their compliance with the norm of international humanitarian law and the USA law.

Key words: terrorism, prevention of terrorism act 2005, terrorism prevention of investigation measures act 2011

Военные комиссии (Military commissions) в борьбе с международным терроризмом – правовые аспекты

В статье представлены правовые проблемы, связанные с борьбой с терроризмом военных комиссий в Соединенных Штатах Америки. Рассмотрено истоки деятельности военных комиссий, которые действовали на основании президентского приказа Military Order on Detention, Treatment, and Trial of Non-citizens in the War against Terrorism, а также законов Military Commissions Act of 2006 и Military Commissions Act of 2009, в контексте соблюдения норм международного права и законодательства США. **Ключевые слова:** терроризм, Military Commissions Act of 2006, Military Commissions Act of 2009

Ireneusz Maj

Internet rzeczy i zagrożenia z nim związane

Internet rzeczy, jako zjawisko przekazu danych i informacji między ludźmi a maszynami, czy tylko między maszynami, nie jest nowe, ale mało znane w naukach technicznych i praktycznie nieznanе w naukach społecznych. W krótkiej perspektywie czasu sieć będzie w przeważającej części obsługiwać przepływ informacji związanej z Internetem rzeczy. Internet rzeczy wygenerował już wiele problemów, których rozwiązanie nie weszło w fazę standaryzacji, а to dopiero wierzchołek góry lodowej. Nieuchronność i naturalność zjawiska związana z Interwentem rzeczy niesie ze sobą także, а może przede wszystkim wiele zagrożeń dla swobody konkurencji, ograniczenia swobód obywatelskich, ograniczenia prywatności i wiele zjawisk temu podobnych. Dla Internetu rzeczy istotne są przemiany społeczne. Wzrośnie efektywność gospodarowania, zmaleją istotnie koszty produkcji, zmaleje zużycie energii, nastąpi optymalizacja w czasie rzeczywistym wykorzystania tak czasu, jak i zasobów.

Słowa kluczowe: Internet, Internet rzeczy, dane, informacja, zagrożenie, bezpieczeństwo

Internet of Things and Related Threats

Internet of Things, as the phenomenon of data and information transfer between people and machines, or just between machines, is not at all new, but in technical sciences known only to a limited degree and virtually unknown in social sciences. In the short term, the network will mostly handle the flow of information related to the Internet of Things. Internet of Things has already generated a lot of problems, the solutions to which have not entered into standardization phase and this is just the tip of the iceberg. The inevitability and naturalness of the phenomena linked to the Internet of Things carries also or first of all a lot of risks, both to competition, restrictions on civil liberties, privacy restrictions and many other similar phenomena. Internet of Things is going to cause significant social changes. Economic efficiency will increase, production costs will significantly decrease, energy consumption will decrease and real-time use of both time and resources will be optimized.

Key words: Internet, Internet of Things, data, information, threat, security

Интернет вещей и связанные с ним опасности

Интернет вещей, как явление передачи данных и информации между людьми и машинами, или только между машинами не является новым, но остается мало известным в области технических наук и практически полностью неизвестным в гуманитарных науках. В краткосрочной перспективе сеть будет обслуживать основные потоки информации, связанные с Интернетом вещей. Интернет вещей является причиной многих проблем, решение которых не вступило в фазу стандартизации. Неизбежность и естественность явления, связанного с Интернетом вещей содержит в себе также множество угроз для свободы конкуренции, гражданских свобод, конфиденциальности и многих других подобных явлений. Интернет вещей имеет влияние на социальные перемены: повышение экономической эффективности, снижение производственных затрат, снижение энергопотребления, оптимизация в режиме реального времени использования времени и ресурсов.

Ключевые слова: Интернет, Интернет вещей, данные, информация, угрозы, безопасность

Magdalena Prorok

Podjęmowanie decyzji w sytuacjach kryzysowych. Część I: podstawy teoretyczne

Analiza problematyki związanej z podejmowaniem decyzji w sytuacjach kryzysowych wymaga zwrócenia uwagi na specyfikę sytuacji kryzysowej, która determinuje tryb podejmowanych decyzji. Sytuacja kryzysowa narzuca warunki podejmowanych decyzji oraz ogranicza możliwości. Większość publikacji traktujących o zarządzaniu kryzysowym przyjmuje optykę legislacyjno-organizacyjną. Artykuł zawiera wyjaśnienie istoty sytuacji kryzysowej, procesu podejmowania decyzji z uwzględnieniem składowych procesu decyzyjnego. Ponadto koncentruje uwagę na pożądanych kompetencjach decyzyjnych, jakie są wymagane w sytuacji kryzysowej oraz na cechach, które wydają się być cenne z punktu widzenia warunków, w jakich podejmowane są decyzje.

Słowa kluczowe: podejmowanie decyzji, kryzys, sytuacja kryzysowa

Decision-Making in Crisis Situations. Part I: Theoretical Background

Taking into consideration issues related to decision-making in crisis situations one should pay attention to the nature of the crisis, which determines the mode of decision making. A crisis situation imposes conditions on decision and limits possibilities. Most publications dealing with crisis management adopt legislative and organizational optics. This paper includes an explanation of the essence of crisis decision-making with regard to the components of the decision-making process. This elaboration focuses on the expected decision-making competence which is required in a crisis situation. The author also draws attention to the features that seem to be important from the point of view of the conditions under which decision are made.

Key words: decision-making, crisis, crisis situation

*Принятие решений в кризисных ситуациях.
Часть I: теоретические основы*

Анализ проблематики, связанной с принятием решений в кризисных ситуациях требует обратить внимание на специфику кризисной ситуации, которая определяет режим принятия решений. Кризисная ситуация диктует условия принятия решений и ограничивает возможности. Большинство публикаций, посвященных кризисному управлению останавливается на законодательных и организационных проблемах. В нынешней статье дано объяснение сущности кризиса, процесса принятия решений с учетом составляющих процесса принятия решений. Кроме того, в статье обращается внимание на компетентность лиц, принимающих решения в кризисной ситуации и чертах характера, имеющих значение с точки зрения условий, в которых принимаются решения.

Ключевые слова: принятие решений, кризис, кризисная ситуация

Łukasz Waclawik

*Znaczenie wywiadowni gospodarczych w zapewnieniu
bezpieczeństwa gospodarczego – zarys problemu*

Zapewnienie bezpieczeństwa gospodarczego jest jednym z najbardziej istotnych wyzwań dla zarządzających. W artykule przybliżono istotę wywiadu gospodarczego oraz jego funkcje. Omówiono zasady współpracy między wywiadowcami gospodarczymi oraz przedsiębiorstwami, wskazując na pozytywne (niski koszt) i negatywne (informacje dotyczące głównie przeszłości) skutki takiej współpracy.

Słowa kluczowe: wywiad gospodarczy, outsourcing wywiadu gospodarczego, informacja gospodarcza, bezpieczeństwo gospodarcze

*The Meaning of Credit Bureaux in Providing Economic Security:
An Outline of the Problem*

Providing economic security is one of the most important challenges for managers. In this article the idea of Business Intelligence and its functions have been approximated. Also the principle of the collaboration between Credit Bureaux and enterprises, pointing out the positive (low price) and negative (information given is mostly about the past) effects of such a collaboration is explained.

Key words: Business Intelligence, outsourcing of Business Intelligence, economic information, economic security

*Значение частных коммерческих субъектов экономической
разведки (бюро кредитных историй) для обеспечения
экономической безопасности – основные проблемы*

Обеспечение экономической безопасности является одним из существенных вызовов, стоящих перед менеджментом. В статье указано сущность экономической

разведки и её функции. Рассматриваются принципы сотрудничества между частными специализированными субъектами экономической разведки (бюро кредитных историй), а также между ними и предприятиями, подчеркнуты позитивные (низкие издержки) и негативные (информация, относящиеся прежде всего к прошлому) последствия такого сотрудничества.

Ключевые слова: экономическая разведка, бюро кредитных историй, аутсорсинг экономической разведки, экономическая информация, экономическая безопасность

Paweł Ochmann, Jakub Wojas

Współczesne znaczenie aktu wypowiedzenia wojny – uwagi w kontekście konfliktu na wschodzie Ukrainy

Akt wypowiedzenia wojny od wieków stanowił jedną z podstaw prowadzenia konfliktu zbrojnego jako wyraz dojrzałości decyzji odpowiedniego organu państwowego. Wymóg jego stosowania zapobiegał przed pochopnym rozpoczynaniem wojen. Z biegiem czasu zwyczaj ten w końcu został zarzucony. Kwestia znaczenia aktu wypowiedzenia wojny wróciła wraz z „dziwną wojną” na wschodniej Ukrainie. Część ukraińskich środowisk politycznych domaga się od władz oficjalnego wypowiedzenia wojny Federacji Rosyjskiej, która stale zaprzecza swojemu zaangażowaniu się w tym konflikcie. W pracy została przeanalizowana kwestia doniosłości aktu wypowiedzenia wojny, jego konsekwencji prawnych i dotychczasowej praktyki państw. Ponadto przedstawione zostały konsekwencje, jakie może mieć wypowiedzenie wojny w warunkach tzw. wojny hybrydowej toczącej się na wschodniej Ukrainie. Wskazane zostały niejasności na gruncie prawa międzynarodowego, wiążące się z tym konfliktem wraz z oceną, czy wystosowanie aktu wypowiedzenia wojny może pomóc je rozwiązać.

Słowa kluczowe: wypowiedzenie wojny, wojna na Ukrainie, prawo konfliktów zbrojnych, wojna hybrydowa, relacje międzynarodowe, prawo międzynarodowe publiczne

The Contemporary Significance of the Declaration of War – Remarks in the Context of the Conflict in Eastern Ukraine

Declaration of war from the centuries was one of the main element of armed conflict as an expression of the maturity decision of the relevant state body. The requirement to declare war prevented rashness in starting war. But over time this practice was abandoned. The issue of significance of the declaration of war returned after outbreak „strange war” in eastern Ukraine. Part of the Ukrainian political circles demands from the authorities the official declaration of war on the Russian Federation, which constantly denies the facts of involvement in this conflict. This article focus on the question of significance of the declaration of war, legal implications and the current practice of states. Moreover, there are pointed out the consequences of declaration of war in the conditions of the so-called hybrid war in eastern Ukraine. In this article presented also unclear under

international law binding of this conflict with the opinion of whether the declaration of war can help solve them.

Key words: declaration of war, war in Ukraine, law of armed conflict, hybrid war, international relations, international public law

Современное значение акта объявления войны – замечания в контексте конфликта на востоке Украины

Акт объявления войны в течение многих столетий являлся одной из основ ведения вооруженного конфликта, как выражение зрелости принятого решения соответствующим государственным органом. Требование формального объявления войны предотвращало поспешное развязывание вооруженных конфликтов. Со временем этот обычай себя изжил. Вопрос о значении акта объявления войны вернулся вместе с появлением «странной войны» на востоке Украины. Часть украинских политических кругов требует от властей официального объявления войны Российской Федерации, которая последовательно отрицает свою причастность к конфликту. В статье проанализирован вопрос значения акта объявления войны, его юридические последствия и существующий опыт разных государств. Кроме того рассмотрены последствия, которые могут иметь место в случае объявления войны в условиях так называемой гибридной войны, которая идет на востоке Украине. Указаны пробелы в существующем международном праве, связанные с этим конфликтом, а также дана оценка сможет ли принятие акта объявления войны помочь восполнить эти пробелы.

Ключевые слова: объявление войны, война в Украине, право вооруженных конфликтов, гибридная война, международные отношения, международное право

Sergii Pakhomenko

Czynnik tożsamościowy w kontekście kryzysu na Ukrainie (na przykładzie Donbasu)

Artykuł wysuwa tezę technik propagandy wykorzystywanych w celu narzucenia amorficznego terminu „Noworosja”, jak również braku podłoża etnicznego konfliktu w Donbasie. Rosyjska machina propagandy usiłuje promować trzy następujące treści: 1) ucisk Rosjan i ludności rosyjskojęzycznej przez nowe władze w Kijowie; 2) historyczne argumenty dowodzące, że południowo-wschodnie regiony Ukrainy należą do Rosji; 3) utworzenie nowej formacji separatystycznej połączonej wspólną nazwą „Noworosja” jako realizacji samookreślenia ludności o nowej, nieukraińskiej tożsamości (co oznacza tożsamość rosyjską). Wewnętrznym warunkiem wstępnym zapewniającym sukces przekazu propagandowego jest silnie rozwinięta tożsamość regionalna, która nie zbiega się z ukraińskim projektem państwa narodowego i przez lata pobudzana jest przez miejscowe elity, które wykorzystują ją jako argument w kampaniach wyborczych. Jej składowe są następujące: podwójna narodowość ukraińsko-rosyjska, dominacja języka rosyjskiego, typ kultury

przemysłowej, szczerzy szacunek dla przeszłości sowieckiej, poczucie solidarności z historią i państwem rosyjskim. Przejawami technik propagandy i braku odrębnej tożsamości etnicznej „Noworosji” są: 1) brak etnicznych stron konfliktu; 2) ani w języku formalnym, ani w slangu separatystów z Donbasu nie są nigdy nazywani „Rosjanami” czy „Noworosjanami”, a nazwy samozwańczych republik zawierają komponent terytorialny – Doniecka Republika Ludowa, Ługańska Republika Ludowa – pochodzące od toponimów, a nie etnonimów; 3) flaga „Noworosji” nie zawiera żadnych nawiązań do historii regionu. Miejscowy separatyzm oparty jest nie na sprzecznościach etnicznych, lecz na specyficznej tożsamości regionalnej Donbasu wraz z jej cechami kulturowymi, ideologicznymi i cywilizacyjnymi „świata rosyjskiego”, narzuconymi przez rosyjską propagandę. Z drugiej strony, w przypadku przedłużania się konfliktu, jego zamrożenia i istnienia obszarów separatystycznych w innej (nieukraińskiej) rzeczywistości politycznej, informacyjnej i humanitarnej, proces konstruowania nowej tożsamości Donbasu (obywatelskiej, politycznej, a następnie, być może, etniczności – „Rosjanin”, „Norowosjanin”) mógłby nie być tak długotrwały.

Słowa kluczowe: tożsamość, etniczność, propaganda, konflikt, separatyzm, tożsamość regionalna, Donbas

Identity Factor in Terms of the Ukrainian Crisis (the Example of The Donbas Region)

The article proposes the thesis of propaganda techniques used to force the amorphous term “Novorossia” as well as absence of ethnic background in the Donbas conflict. Russian propaganda machine is working towards promotion of the three major contents: 1) oppression of Russian and Russian-speaking people by new Kiev authorities; 2) the historical arguments to prove that Ukraine’s south-eastern regions belong to Russia; 3) creation of new separatist formation united by a common name «Novorossia» as the realization of self-determination of people under new non-Ukrainian identity (meaning Russian identity). The internal precondition providing success for propaganda message is strongly developed regional identity that does not coincide with Ukrainian national-state project and is stimulated by local regional elites as an argument in the election campaigns for years. Its components are the following: Ukrainian-Russian dual ethnicity, dominance of Russian language, industrial culture type, sincere veneration of Soviet past, sympathy to Russian history and state. Propaganda techniques and lack of separating ethnic identity of «Novorossia» is shown in the following: 1) no ethnic sides in the conflict; 2) in formal notation as well as in slang Donbas separatists are never called “Russian” or “Novorossia people” (novorosy). The names of self-proclaimed republics contain territorial content – Donetsk People’s Republic, Lugansk People’s Republic – derived from toponyms, not ethnonyms. 3) «Novorossia» flag does not have any sort of roots in the history of the region. Local separatism is based not on ethnic contradictions, but on specific regional identity of Donbas with cultural, ideological, and civilization characteristics of the “Russian world”, forced by Russian propaganda efforts. At the same time, in case of prolongation of the conflict, its freezing and existence of separatist territories in a different (non-Ukrainian) political, informational, humanitarian reality, the process of constructing new Donbas identity (civil, political, and then, perhaps, ethnicity – “Russian”, “Novorossian”) might not be so long.

Key words: identity, ethnicity, propaganda, conflict, separatism, regional identity, Donbas

Фактор идентичности в контексте украинского кризиса (на примере Донбасса)

В статье доказывается пропагандистская технологичность и аморфность термина «Новороссия», а также отсутствие этнических причин конфликта на Донбассе. Российская пропагандистская машина работает в направлении популяризации трех основных контентов: 1) притеснение русских и русскоязычных новой киевской властью; 2) историческая обоснованность принадлежности России юго-восточных регионов Украины; 3) создание сепаратистских новообразований объединенных общим названием Новороссия как реализация самоопределения иной, неукраинской (подразумевается, что русской) идентичности данных территорий. Внутренней предпосылкой, обеспечивающей определенный успех данных пропагандистских меседжей на Донбассе, является сильно развитая региональная идентичность, в ряде аспектов не совпадающая с украинским национально-государственным проектом. Ее составляющими являются – украинско-российская биэтничность (двойственность идентификации, размытая и нечеткая граница между украинской и российской идентичностью), доминирование русского языка, индустриальный тип культуры, искреннее почитание советского прошлого и ее символов, комплиментарность к русской истории и государству. Долгие годы местные региональные элиты стимулировали эту идентичность в своих политических интересах, используя ее как аргумент в предвыборной борьбе, но, не допуская откровенного сепаратизма. Пропагандистская технологичность, содержательная аморфность и отсутствие разделяющего этнического маркера идентичности «Новороссии» проявляется в следующем: 1) в конфликте нет этнического размежевания сторон; 2) и в официальных и сленговых обозначениях донбасских сепаратистов никогда не фигурирует этноним «русские» или новоязыковая конструкция «новороссы». Названия самопровозглашенных республик содержит территориальный контент – Донецкая народная республика, Луганская народная республика – производные от топонимов, но никак не этнонимов; 3) избранный символ (флаг) «Новороссии», не имеет корней в истории края. При условии затягивания, замораживания конфликта и существования сепаратистских территорий в иной политической и информационной, гуманитарной реальности, процесс формирования новой идентичности может стать не таким уж и долгим.

Ключевые слова: идентичность, этническая идентичность, пропаганда, конфликт, сепаратизм, региональная идентичность, Донбасс